УДК 658.15:657.37:336.71
DOI:10.32782/2415-8240-2026-109-2-409-423

ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ФІНАНСОВОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ: НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ESG-РИЗИКІВ БАНКАМИ

SUSTAINABLE DEVELOPMENT REPORTING IN FINANCIAL MANAGEMENT: REGULATORY FRAMEWORK AND ASSESSMENT OF ESG RISKS BY BANKS

Лещій Леся Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2520-0589

Нашкерська Марія Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1432-5829

У статті досліджено роль звітності зі сталого розвитку в системі фінансового менеджменту підприємств, зокрема її значення для оцінювання фінансових ризиків та залучення капіталу. Проаналізовано нормативно-правові засади впровадження такої звітності в Європейському Союзі та Україні з урахуванням останніх законодавчих змін. На основі міжнародних емпіричних досліджень розглянуто взаємозв'язок екологічних, соціальних та управлінських (ESG) показників із фінансовими результатами та вартістю компаній. Розкрито значення інтеграції даних бухгалтерського обліку, фінансової та нефінансової інформації для обліково-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту. За даними KPMG та українських досліджень встановлено актуальність звітності зі сталого розвитку й готовність підприємств до її впровадження. Особливу увагу приділено взаємозв'язку оцінювання ESG-ризиків та корпоративного кредитування на основі інформації офіційних звітів НБУ Обґрунтовано можливості використання звітності зі сталого розвитку для прийняття фінансових рішень, управління ризиками та взаємодії підприємств із кредиторами й інвесторами.

Ключові слова: звітність зі сталого розвитку, ESG-показники, фінансовий менеджмент, обліково-аналітичне забезпечення, ESG-ризики, банківське кредитування, вартість компанії.

The aim of this article is to examine the role of sustainability reporting within the financial management system of companies: to analyse the regulatory framework

governing the preparation of such reports in the context of addressing the key objectives of financial management; to investigate the impact of ESG factors on companies' financial performance; and to analyse the approaches taken by Ukrainian banks to assessing ESG risks in the lending process. Methods of analysing and synthesising academic publications to investigate the relationship between ESG factors and financial performance and company value; comparative analysis – to examine the regulatory requirements of the EU and Ukraine regarding sustainability reporting; systematisation – to summarise international practices in corporate reporting; and descriptive statistical analysis – to process and interpret the quantitative indicators presented in international studies and NBU materials, as used in the article. The regulatory framework for the implementation of sustainability reporting in the European Union and Ukraine is analysed, taking into account recent legislative changes. Based on international empirical studies, the relationship between environmental, social and governance (ESG) indicators, corporate financial performance and firm value is examined. The importance of integrating accounting data, financial and non-financial information to provide accounting and analytical support for financial management is highlighted. Drawing on KPMG data and Ukrainian studies, the article examines the prevalence of sustainability reporting and companies' readiness to implement it. Particular attention is paid to the results of a survey conducted by the National Bank of Ukraine concerning banks' assessment of ESG risks and their implications for corporate lending. The potential of sustainability reporting as an information source for financial decision-making, risk management and corporate interactions with creditors and investors is substantiated. The study concluded that such reporting can both support financial decision-making at company level and serve as an additional source of information for banks when assessing the risks associated with corporate borrowers.

Key words: sustainability reporting, ESG indicators, financial management, accounting and analytical support, ESG risks, corporate lending, firm value.

Вступ. Одним із головних завдань сучасного фінансового менеджменту є зростання вартості компанії та забезпечення її довгострокової фінансової стійкості. Досягнення цієї мети залежить не лише від прибутковості, структури капіталу та ефективності інвестиційних рішень, але й від здатності підприємства управляти ризиками. Останніми роками дедалі більшого значення набувають екологічні, соціальні та управлінські фактори (ESG), які можуть впливати на фінансові результати компаній, їхню інвестиційну привабливість та доступ до зовнішнього фінансування.

Важливим джерелом відповідної інформації є звітність зі сталого розвитку, яка доповнює традиційну фінансову звітність та надає інвесторам і кредиторам додаткові відомості про діяльність підприємств. Водночас у Європейському Союзі поступово запроваджуються законодавчі вимоги до її складання для визначених категорій компаній, а в Україні здійснюються заходи з наближення до європейських стандартів. У зв'язку з цим постає питання, наскільки чинне нормативне регулювання враховує потреби фінансового менеджменту та чи

може звітність зі сталого розвитку використовуватися не лише для виконання законодавчих вимог, але й для прийняття фінансових рішень.

При цьому ESG-фактори характеризують екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності компанії, тоді як звітність зі сталого розвитку є інструментом систематизованого розкриття інформації про ці та інші аспекти сталого розвитку. Отже, ESG-показники становлять важливу частину інформаційного наповнення такої звітності, і їхньому дослідженню присвячена значна увага нашої статті. Водночас зазначені фактори не вичерпують змісту звітності зі сталого розвитку, проте саме ESG-показники становлять її змістовне ядро, оскільки відображають ключові аспекти сталого розвитку підприємства та мають важливе значення для оцінювання ризиків і прийняття фінансових рішень.

Не менш важливим є практичний аспект проблеми. З одного боку, звітність зі сталого розвитку вже стала поширеною практикою серед найбільших міжнародних компаній, а результати емпіричних досліджень свідчать про наявність зв'язку між ESG-факторами та фінансовими показниками підприємств. З іншого боку, необхідно з'ясувати, наскільки ці тенденції проявляються в Україні, зокрема в діяльності банків, які оцінюють ризики корпоративних позичальників і приймають рішення щодо їх кредитування. Таким чином, актуальним є комплексний аналіз нормативних вимог, міжнародної практики звітування, емпіричних результатів впливу ESG-факторів на фінансові показники компаній та підходів українських банків до оцінювання ESG-ризиків. Це дозволить визначити практичне значення звітності зі сталого розвитку для фінансового менеджменту, зокрема управління вартістю компанії та залучення банківського фінансування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових публікацій свідчить про зростання уваги дослідників до впливу ESG-факторів на фінансові результати діяльності компаній, їхню інвестиційну привабливість та можливості залучення капіталу.

Зокрема у дослідженні Г. Головчак [1] увагу приділено ролі ESG-звітності у забезпеченні прозорості діяльності компаній, підвищенні довіри інвесторів та формуванні інвестиційної привабливості бізнесу. Авторка розглядає розвиток такої звітності в умовах глобалізації, а також проблеми її впровадження в Україні. Це дозволяє зробити висновок, що розкриття інформації зі сталого розвитку поступово набуває значення для взаємодії підприємств із зовнішніми користувачами інформації. Проте питання безпосереднього впливу такої звітності на вартість залученого капіталу та ринкову оцінку компаній потребує окремого дослідження.

Більш конкретні фінансові результати отримані у роботах іноземних науковців. Так, Y. Eliwa, A. Aboud та A. Saleh [2] на основі дослідження компаній із 15 країн Європейського Союзу встановили статистично значущий обернений зв'язок між ESG-показниками та вартістю боргового капіталу. Причому автори окремо досліджували фактичну ESG-результативність підприємств та рівень розкриття відповідної інформації. Результати показали, що кредитори враховують обидва аспекти, а компанії з кращими ESG-показниками можуть

залучати боргове фінансування за нижчою вартістю. Водночас дослідження виявило певну проблему: фінансові установи не завжди достатньо розмежовують реальні результати діяльності компаній у сфері сталого розвитку та саме розкриття інформації про них. Це створює ризик переоцінки формального звітування.

Питання взаємозв'язку ESG-показників, банківського фінансування та ринкової вартості компаній досліджено також у роботі G. De la Fuente та P. Velasco [3]. На основі даних американських публічних компаній автори встановили, що банківське боргове фінансування може посилювати позитивний зв'язок між ESG-результативністю та вартістю компанії. Такий результат пояснюється інформаційною роллю банків, які здійснюють перевірку позичальників та моніторинг їхньої діяльності. Наявність банківського фінансування за певних умов може виступати для інвесторів додатковим сигналом щодо достовірності ESG-практик підприємства. Отже, банківське кредитування в цьому випадку розглядається не лише як джерело капіталу, але й як чинник, що впливає на сприйняття компанії фінансовим ринком.

У дослідженні M. Sohel та співавторів [4] також підтверджено наявність зв'язку між ESG-результативністю підприємств та умовами банківського кредитування. Автори аналізують практику європейських та американських банків, звертаючи увагу на відмінності у врахуванні ESG-факторів при визначенні кредитних спредів. Це свідчить про те, що значення ESG-показників для кредиторів залежить не лише від характеристик окремого підприємства, але й від особливостей фінансового ринку та регуляторного середовища.

Актуальним є дослідження авторів: Криклій О., Павленко Л. та Омельченко А. [5], які досліджують інтеграцію ESG-факторів у процес оцінювання кредитного портфеля банку в контексті наближення української практики сталого фінансування до європейських вимог, що підкреслює значення врахування ESG-ризиків у системі фінансового менеджменту банків та управлінні кредитним ризиком.

Взаємозв'язок ESG-показників із концепцією сталого розвитку підприємств розглядають В. Худолей та Є. Бірюков [6], які обґрунтовують використання ESG-стандартів як інструменту інтеграції принципів сталого розвитку в систему корпоративного управління, зокрема через формування ESG-політики та відповідної звітності.

Важливе значення для дослідження має також обліково-аналітичне забезпечення формування звітності зі сталого розвитку, яке суттєво впливає і на інформаційне забезпечення фінансового менеджменту. Зокрема, Н. Струк та Р. Демко [7] досліджують методичні підходи до формування такої звітності, наголошуючи на необхідності систематизації фінансової та нефінансової інформації відповідно до міжнародних стандартів. О. Колісник та А. Мельник [8] розглядають інтеграцію ESG-показників у систему обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства. Результати цих досліджень підкреслюють значення взаємозв'язку бухгалтерського обліку,

звітності зі сталого розвитку та фінансового менеджменту для оцінювання ризиків і прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

Окремі аспекти впровадження звітності зі сталого розвитку та її значення для фінансової діяльності підприємств висвітлюються також у прикладних дослідженнях KPMG [9] та Національного банку України [10]. Зокрема, дослідження KPMG характеризують поширеність практики звітування зі сталого розвитку серед найбільших компаній світу, тоді як матеріали НБУ відображають підходи українських банків до оцінювання ESG-ризиків. Результати зазначених досліджень використано в подальшому аналізі для оцінювання практичного значення звітності зі сталого розвитку в системі фінансового менеджменту.

Разом із тим результати опрацьованих наукових джерел не дають підстав стверджувати, що складання звітності зі сталого розвитку автоматично забезпечує зростання вартості компанії або поліпшення умов кредитування. Важливе значення мають якість розкритої інформації, фактичні результати управління ESG-ризиками, галузеві особливості діяльності та загальний фінансовий стан підприємства. Проблематика взаємозв'язку показників звітності зі сталого розвитку та фінансового менеджменту компаній все ще потребує подальшого дослідження.

Підсумовуючи огляд літератури, зазначимо, що відбір джерел здійснювався з урахуванням їхньої тематичної відповідності меті дослідження, наукової актуальності та достовірності інформації. Було опрацьовано праці вітчизняних і зарубіжних науковців, присвячені звітності зі сталого розвитку, взаємозв'язку ESG-показників із фінансовими результатами підприємств та оцінюванню ESG-ризиків банками. Окрім наукових публікацій, використано нормативно-правові акти ЄС та України, аналітичні матеріали Національного банку України, KPMG, а також офіційну інформацію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку й інших профільних установ. Поєднання цих джерел дало змогу комплексно розглянути нормативні, обліково-аналітичні та фінансові аспекти звітності зі сталого розвитку.

Методика дослідження. У роботі використано методи аналізу та узагальнення наукових публікацій для дослідження взаємозв'язку ESG-факторів із фінансовими результатами та вартістю компаній; порівняльного аналізу – для вивчення нормативних вимог ЄС та України щодо звітності зі сталого розвитку; систематизації – для узагальнення міжнародної практики корпоративного звітування; описового статистичного аналізу – для опрацювання та інтерпретації кількісних показників, наведених у міжнародних дослідженнях і матеріалах НБУ. Зокрема, інтерпретовано опубліковані результати досліджень взаємозв'язку ESG-факторів із фінансовими показниками компаній, дані щодо поширеності звітності зі сталого розвитку та результати опитування НБУ про вплив ESG-ризиків на банківську діяльність.

Метою статті є дослідження ролі звітності зі сталого розвитку в системі фінансового менеджменту компаній: аналіз нормативно-правового забезпечення формування цієї звітності в контексті вирішення основних задач фінансового менеджменту; дослідження впливу ESG-факторів на фінансові результати

підприємств; аналіз підходів українських банків до оцінювання ESG-ризиків у процесі кредитування.

Результати досліджень. Дослідження ролі звітності зі сталого розвитку у фінансовому менеджменті підприємств та її значення для залучення банківського фінансування доцільно розпочати з аналізу нормативно-правових засад її впровадження. Законодавче закріплення вимог до розкриття інформації зі сталого розвитку формує нові умови функціонування підприємств на фінансових ринках, підвищує значення ESG-інформації для інвесторів і кредиторів та визначає передумови її інтеграції в систему фінансового менеджменту. Основні нормативні документи Європейського Союзу та України, що регулюють відповідні процеси, систематизовано в табл. 1.

Таблиця 1. Нормативно-правові засади впровадження звітності зі сталого розвитку та їх значення для фінансового менеджменту

Нормативний документ	Основні положення та значення для фінансового менеджменту
1. Директива (ЄС) 2022/2464 (CSRD), 2022 р.	Запроваджує обов'язкове розкриття інформації зі сталого розвитку для визначених категорій підприємств. Передбачає відображення ESG-ризиків, можливостей та впливів підприємства. Спрямована на підвищення прозорості, порівнянності й достовірності інформації для інвесторів та інших користувачів. У преамбулі прямо зазначено, що якісна звітність може поліпшувати доступ підприємств до фінансового капіталу.
2. Делегований регламент Комісії (ЄС) 2023/2772 (ESRS), 2023 р.	Затверджує Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (ESRS), що визначають зміст і структуру розкриття ESG-інформації. Передбачає застосування принципу подвійної суттєвості: оцінювання впливу на суспільство й довкілля, впливу факторів сталого розвитку на фінансове становище й результати його діяльності. Створює інформаційну основу для оцінювання ризиків і прийняття інвестиційних рішень.
3. Регламент (ЄС) 2020/852 (EU Taxonomy), 2020 р.	Запроваджує класифікацію екологічно сталих видів економічної діяльності. Встановлює критерії визначення екологічної сталості діяльності та вимоги до відповідного розкриття інформації. Сприяє прозорості сталих інвестицій і дає інвесторам та фінансовим установам можливість оцінювати екологічні характеристики діяльності підприємств.
4. Директива (ЄС) 2026/470, 2026 р.	Уточнює та спрощує вимоги до корпоративної звітності зі сталого розвитку, зокрема звужує коло підприємств, на які поширюється обов'язкове звітування. Відображає прагнення ЄС збалансувати інформаційні потреби інвесторів і кредиторів із витратами підприємств на підготовку звітності. Підтверджує збереження ESG-звітування як складової корпоративного регулювання, хоча й для вужчого кола компаній.
5. Стратегія запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку в Україні, 2024 р.	Визначає напрями гармонізації національного законодавства з вимогами ЄС, запровадження звітності відповідно до ESRS та її аудиту. Передбачає створення нормативних і організаційних умов для підвищення прозорості підприємств, їхньої інвестиційної привабливості та розширення доступу до міжнародних ринків капіталу.

Джерело: складено авторами на основі [11, 12, 13, 14, 15].

Слід зазначити, що Директива (ЄС) 2026/470 набрала чинності 18.03.2026 р. і термін імплементації державами-членами для положень щодо CSRD до 19 березня 2027 р., а для положень щодо CS3D(CSDDD) – до 26 липня 2028р. Також встановлено нові критерії щодо охоплення підприємств, зокрема щодо CSRD, то звітуванню підлягають підприємства у яких оборот перевищує 450 млн. євро і кількість працівників понад 1000 осіб. Що стосується CS3D (яка регулює обов'язкову перевірку ланцюжків постачання), то поріг піднято до рівня: оборот понад 1,5 млрд євро і кількість працівників – більше 5000 осіб. Також з метою розвантаження бізнесу повністю скасовано секторальні стандарти ESRS та обов'язкові детальні кліматичні плани переходу в межах CS3D [14]

В Україні важливим кроком у розвитку нормативно-методичного забезпечення управління ESG-ризиками стало рішення Правління НБУ від 03.02.2026 № 31-рш, яким схвалено зміни до Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України. Документом рекомендовано банкам до 31 липня 2026 року розробити або доопрацювати та запровадити внутрішні документи з питань сталого розвитку. Оновлені рекомендації передбачають інтеграцію ESG-ризиків у систему корпоративного управління банків, розроблення анкет для оцінювання ESG-ризиків клієнтів і контрагентів та формування їхніх типових ESG-профілів. Також передбачено можливість створення комітетів з питань сталого розвитку при радах банків [16]. Зазначені положення посилюють практичне значення ESG-інформації підприємств для банківського кредитування, оскільки передбачають її використання під час оцінювання ризиків корпоративних позичальників.

З позицій бухгалтерського обліку впровадження звітності зі сталого розвитку передбачає розширення системи обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством. Поряд із традиційними фінансовими показниками виникає потреба у формуванні, систематизації та перевірці інформації про екологічні, соціальні й управлінські аспекти діяльності. При цьому частина відповідних даних може формуватися на основі бухгалтерського обліку, зокрема щодо екологічних витрат, інвестицій у природоохоронні заходи та пов'язаних з ними зобов'язань. Інтеграція фінансової та нефінансової інформації створює передумови для більш комплексного оцінювання ризиків і прийняття рішень у системі фінансового менеджменту.

Аналіз нормативних документів свідчить про зростання уваги до звітності зі сталого розвитку та поступове перетворення її з добровільного інструменту розкриття нефінансової інформації на загальноприйнятий стандарт корпоративного звітування. Незважаючи на те, що законодавчі вимоги щодо її обов'язкового подання поширюються лише на визначені категорії підприємств, значення такої звітності зростає і для інших компаній, зокрема в контексті залучення інвестицій та банківського фінансування.

Поряд із посиленням нормативних вимог до звітності зі сталого розвитку важливим є питання її економічної доцільності та впливу ESG-факторів на фінансові результати підприємств. Одним із найбільш масштабних узагальнень відповідних емпіричних досліджень є робота NYU Stern Center for Sustainable

Business та Rockefeller Asset Management (2021), у межах якої проаналізовано понад 1000 наукових публікацій за 2015–2020 роки. За результатами дослідження, у 58% наукових праць встановлено позитивний взаємозв'язок між ESG-факторами та фінансовими результатами компаній, зокрема показниками рентабельності активів (ROA), власного капіталу (ROE) і динамікою вартості акцій. Нейтральний зв'язок виявлено у 13% досліджень, змішані результати – у 21%, тоді як негативний зв'язок зафіксовано лише у 8% випадків (рис. 1).

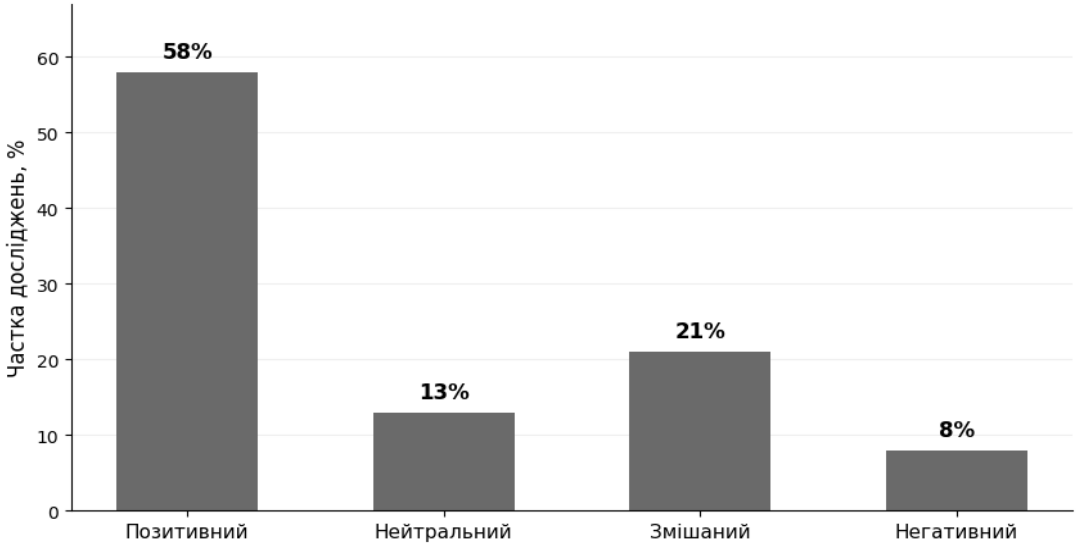

Рисунок 1. Взаємозв'язок ESG-факторів та фінансових результатів компаній

Джерело: складено авторами на основі [17].

З позицій фінансового менеджменту наведені результати свідчать про можливий зв'язок ESG-факторів із формуванням вартості компанії. Зокрема, управління екологічними, соціальними та управлінськими ризиками може впливати на майбутні грошові потоки підприємства, а також на ризики, які враховуються інвесторами й кредиторами під час визначення вартості капіталу. Водночас звітність зі сталого розвитку виконує інформаційну функцію, забезпечуючи розкриття відповідних показників для зовнішніх користувачів. Таким чином, вплив ESG-факторів на вартість компанії та значення звітності як джерела інформації про них необхідно розглядати як взаємопов'язані, але не тотожні процеси.

Результати, продемонстровані на рисунку вище, стосуються в першу чергу зарубіжних досліджень і зарубіжних компаній. У міжнародній практиці звітність зі сталого розвитку вже набула значного поширення. За даними KPMG Survey of Sustainability Reporting 2024, відповідну інформацію публікують 96% із 250 найбільших компаній світу (G250). Для великих компаній розкриття ESG-інформації поступово стає звичною складовою корпоративної звітності [9].

В Україні практика підготовки звітності зі сталого розвитку лише формується, а її поширення стримується фінансовими, організаційними та кадровими проблемами. За інформацією Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, із 3,5–4 тис. активних емітентів відповідну звітність

оприлюднюють лише близько 20 компаній [18]. Результати дослідження Green Transition Office також засвідчують суттєвий розрив між зацікавленістю бізнесу та його практичною готовністю: понад 87% опитаних підприємств підтримують упровадження ESG-стандартів, проте лише 5% готові складати відповідну звітність уже зараз [19]. З позицій фінансового менеджменту така ситуація обмежує можливості використання ESG-інформації для оцінювання ризиків, планування залучення капіталу та обґрунтування фінансових рішень. Водночас недостатнє розкриття відповідних показників ускладнює банкам оцінювання ESG-ризиків корпоративних позичальників, особливо малих і середніх підприємств, які часто мають обмежені ресурси для підготовки звітності зі сталого розвитку.

Для підприємств, які планують виходити на європейські ринки та залучати міжнародний капітал, питання розкриття такої інформації стає дедалі актуальнішим. Для залучення фінансування важливими є такі параметри: фінансовий стан підприємства, структура капіталу, грошові потоки та здатність обслуговувати борг.

Важливим індикатором зростання значення звітності зі сталого розвитку є банківський сектор, оскільки банки, оцінюючи ESG-ризики позичальників, формують попит на відповідну інформацію та дозволяють простежити її практичне значення для доступу підприємств до фінансування. У цьому контексті особливий інтерес становлять результати дослідження Національного банку України щодо врахування ESG-ризиків у діяльності українських банків.

За результатами опитування Національного банку України, проведеного у квітні 2025 року серед 58 банків, близько трьох чвертей респондентів уже відчували вплив ESG-ризиків на свою діяльність. Банки очікують, що ці ризики впливатимуть, зокрема, на платоспроможність корпоративних клієнтів та попит на фінансові послуги. Кліматичні ризики, ризики переходу та соціальні ризики позначатимуться на репутації фінустанов, передусім через необхідність відповідати дедалі вищим вимогам. Близько чверті банків очікують, що фізичні кліматичні ризики вплинуть на вартість застав, безперервність їхньої діяльності та цілісність активів [10].

Таблиця 2. Частка банків, що зазначили вплив ризиків на відповідні показники, %

Показник	Фізичні кліматичні ризики	Ризики переходу	Соціальні ризики
Якість корпоративних кредитів	33	34	29
Попит на фінансові послуги	24	27	25
Репутаційні та юридичні ризики	16	31	24
Вартість застави	29	22	12
Безперервність діяльності	27	19	21
Пошкодження фізичних активів	24	7	9
Вартість фондування	15	15	14

Джерело: складено авторами за даними НБУ [10, с. 44, графік В.6.1].

Досліження, проведене НБУ показало: банки вважають, що в середньостроковій перспективі ймовірність реалізації ESG ризиків є найвищою. Водночас фінустанови частіше вбачають нові можливості в управлінні ESG ризиками, ніж загрози для свого бізнесу [10].

Зауважимо, що оцінювання банками фізичних кліматичних ризиків, ризиків переходу та соціальних ризиків безпосередньо пов'язане з інформацією, яка може розкриватися у звітності зі сталого розвитку підприємств-позичальників. Зокрема, відомості про екологічні зобов'язання, плани декарбонізації, умови праці та соціальну політику підприємств можуть використовуватися банками для оцінювання їхньої кредитоспроможності та потенційних фінансових ризиків.

Наведені дані мають безпосереднє значення для фінансового менеджменту підприємств, оскільки свідчать про врахування банками ESG-ризиків під час оцінювання якості корпоративних кредитів, вартості застави та інших параметрів кредитування. Це означає, що фінансові менеджери повинні враховувати відповідні ризики під час планування залучення позикового капіталу, управління фінансами та формування кредитної стратегії підприємства. Водночас звітність зі сталого розвитку виступає інструментом надання банкам необхідної інформації про ESG-ризики та заходи з їх мінімізації, потенційно впливаючи на доступність і вартість кредитних ресурсів.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило зростання значення звітності зі сталого розвитку в системі фінансового менеджменту підприємств.

Проведений аналіз нормативно-правових документів ЄС та України показав поступову інтеграцію такої звітності в систему корпоративного звітування. Це зумовлює необхідність розвитку обліково-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту, зокрема поєднання даних бухгалтерського обліку, фінансової звітності та ESG-показників. Водночас останні зміни європейського законодавства спрямовані на збалансування вимог до прозорості компаній із витратами на підготовку звітності.

На основі узагальнення міжнародних досліджень встановлено переважання позитивного взаємозв'язку між ESG-показниками та фінансовими результатами компаній. Зокрема, у 58% досліджень, проаналізованих NYU Stern Center for Sustainable Business та Rockefeller Asset Management, виявлено позитивний зв'язок. Для фінансового менеджменту це має значення в контексті оцінювання ризиків, вартості капіталу та управління вартістю компанії. Проте лише складання звітності зі сталого розвитку не гарантує покращення фінансових результатів підприємства.

Встановлено суттєві відмінності між міжнародною та українською практикою звітування. Якщо серед 250 найбільших компаній світу відповідну інформацію розкривають 96% підприємств, то в Україні ця практика залишається обмеженою, що ускладнює використання ESG-інформації для фінансового планування, оцінювання ризиків та залучення капіталу.

Опрацьовані офіційні звіти НБУ показують, що українські банки відзначають вплив ESG-ризиків на якість корпоративних кредитів, вартість

застави та інші аспекти банківської діяльності. Отже, звітність зі сталого розвитку може бути додатковим джерелом інформації для оцінювання ризиків позичальників, а для фінансового менеджменту підприємств - інструментом інформаційного забезпечення рішень щодо залучення позикового капіталу.

Наукова новизна дослідження полягає в систематизації взаємозв'язків між звітністю зі сталого розвитку, обліково-аналітичним забезпеченням фінансового менеджменту підприємств та оцінюванням ESG-ризиків банками. Обґрунтовано, що така звітність може як забезпечувати прийняття фінансових рішень на рівні підприємства так і слугувати додатковим джерелом інформації для банків під час оцінювання ризиків корпоративних позичальників.

В цілому, розвиток звітності зі сталого розвитку посилює взаємозв'язок між бухгалтерським обліком, корпоративною звітністю та фінансовим менеджментом. Кількісне підтвердження цього взаємозв'язку потребує окремого подальшого дослідження. Інтеграція фінансової й нефінансової інформації створює передумови для більш обгрунтованого прийняття фінансових рішень, управління ризиками та вартістю компанії, що набуває особливого значення для українських підприємств в умовах європейської інтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головчак Г. О. Оцінка ефективності ESG-звітності як інструменту прозорості бізнесу в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-28 (дата звернення: 07.10.2026).

2. Eliwa Y., Aboud A., Saleh A. ESG practices and the cost of debt: Evidence from EU countries. *Critical Perspectives on Accounting*. 2021. Vol. 79. Article 102097. DOI: https://doi.org/10.1016/j.cpa.2019.102097 (дата звернення: 07.10.2026).

3. De la Fuente G., Velasco P. ESG, Bank Debt and Firm Value: A Signaling Perspective. *Journal of International Financial Management & Accounting*. 2026. Vol. 37, No. 2. P. 330–356. DOI: https://doi.org/10.1111/jifm.70002 (дата звернення: 07.10.2026).

4. Sohel M. N. I., Iqbal A., Ahmed R., Pappas V. Do Banks Price ESG Performance? Regional Evidence From Europe and the United States. *European Financial Management*. 2026. DOI: https://doi.org/10.1111/eufm.70078 (дата звернення: 17.10.2026).

5. Криклій О. А., Павленко Л. Д., Омельченко А. С. ESG-інтеграція в оцінюванні кредитного портфеля банку в умовах конвергенції політик сталого фінансування України та ЄС. *Ефективна економіка*. 2026. № 4. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/10111 (дата звернення: 17.10.2026).

6. Худолей В. Ю., Бірюков Є. І. Управління сталим розвитком підприємства на основі ESG-стандартів. *Economic Synergy*. 2024. № 4. С. 57–76. DOI: https://doi.org/10.53920/ES-2024-4-4 (дата звернення: 07.10.2026).

7. Струк Н. С., Демко Р. Р. Обліково-аналітичне забезпечення формування звітності зі сталого розвитку підприємств. *Український економічний часопис*.

2025. № 10. С. 110–116. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-17 (дата звернення: 10.10.2026).

8. Колісник О. П., Мельник А. Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами підприємства в умовах ESG-орієнтованого розвитку. *Український економічний часопис*. 2026. № 12. С. 62–67. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8273/2026-12-10 (дата звернення: 17.10.2026).

9. KPMG. The Move to Mandatory Reporting: Survey of Sustainability Reporting 2024. – 2024. URL: https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/uk/pdf/2024/11/survey-of-sustainability-reporting.pdf (дата звернення: 07.10.2026).

10. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Червень 2025 року. Київ: НБУ, 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf (дата звернення: 17.10.2026).

11. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directives 2004/109/EC, 2006/43/EC and 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. *Official Journal of the European Union*. 2022. L 322. P. 15–80. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/eng (дата звернення: 17.10.2026).

12. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards. *Official Journal of the European Union*. 2023. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj/eng (дата звернення: 07.10.2026).

13. Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, and amending Regulation (EU) 2019/2088. *Official Journal of the European Union*. 2020. L 198. P. 13–43. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj/eng (дата звернення: 07.10.2026).

14. Directive (EU) 2026/470 of the European Parliament and of the Council of 24 February 2026 amending Directives 2006/43/EC, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 and (EU) 2024/1760 as regards certain corporate sustainability reporting requirements and certain corporate sustainability due diligence requirements. *Official Journal of the European Union*. 2026. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj/eng (дата звернення: 07.10.2026).

15. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2024 № 1015-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80 (дата звернення: 07.10.2026).

16. Про схвалення Змін до Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України : рішення Правління Національного банку України від 03.02.2026 № 31-рш. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/03022026_31-rsh.pdf (дата звернення: 07.10.2026).

17. Whelan T., Atz U., Van Holt T., Clark C. ESG and Financial Performance: Uncovering the Relationship by Aggregating Evidence from 1,000 Plus Studies Published between 2015 – 2020. *NYU Stern Center for Sustainable Business, Rockefeller Asset Management*. 2021. URL: https://www.stern.nyu.edu/sites/default/files/assets/documents/NYU-RAM_ESG-Paper_2021.pdf (дата звернення: 17.10.2026).

18. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Ярослав Шляхов: ESG-звітність – показник зрілості бізнесу та ключ до інвестицій у відбудову України. 2025. URL: https://www.nssmc.gov.ua/iaroslav-shliakhov-esg-zvitnist-pokaznyk-zrilosti-biznesu-ta-kliuch-do-investytsii-u-vidbudovu-ukrainy/ (дата звернення: 07.10.2026).

19. Офіс зеленого переходу. Україна синхронізує ESG-стандарти з ЄС: Олексій Яцюк. – 2025. – URL: https://gto.dixigroup.org/novyny/ukraina-synkhronizuie-esg-standarty-z-yes-oleksii-yatsiuk (дата звернення: 07.10.2026).

REFERENCES

1. Holovchak H. O. (2024). Otsinka efektyvnosti ESG-zvitnosti yak instrumentu prozorosti biznesu v umovakh hlobalizatsii [Assessment of the effectiveness of ESG reporting as a tool for business transparency in the context of globalization]. Ekonomika ta suspilstvo, no. 67. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-28 (accessed October 7, 2026) [in Ukrainian].

2. Eliwa Y., Aboud, A., & Saleh A. (2021). ESG practices and the cost of debt: Evidence from EU countries. Critical Perspectives on Accounting, vol. 79, art. 102097. DOI: https://doi.org/10.1016/j.cpa.2019.102097 (accessed October 7, 2026).

3. De la Fuente G., & Velasco P. (2026). ESG, bank debt and firm value: A signaling perspective. Journal of International Financial Management & Accounting, vol. 37, no. 2, pp. 330–356. DOI: https://doi.org/10.1111/jifm.70002 (accessed October 7, 2026).

4. Sohel M. N. I., Iqbal A., Ahmed R., & Pappas V. (2026). Do banks price ESG performance? Regional evidence from Europe and the United States. European Financial Management. DOI: https://doi.org/10.1111/eufm.70078 (accessed October 17, 2026).

5. Kryklii O. A., Pavlenko L. D., & Omelchenko A. S. (2026). ESG-intehratsiia v otsiniuvanni kredytnoho portfelia banku v umovakh konverhentsii polityk staloho finansuvannia Ukrainy ta YeS [ESG integration in the assessment of a bank's loan portfolio in the context of convergence of sustainable finance policies of Ukraine and the EU]. Efektyvna ekonomika, no. 4. Available at: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/10111 (accessed October 17, 2026) [in Ukrainian].

6. Khudolei V. Yu., & Biriukov Ye. I. (2024). Upravlinnia stalym rozvytkom pidpryiemstva na osnovi ESG-standartiv [Management of sustainable enterprise development based on ESG standards]. Economic Synergy, no. 4, pp. 57–76. DOI: https://doi.org/10.53920/ES-2024-4-4 (accessed October 7, 2026) [in Ukrainian].

7. Struk N. S., & Demko R. R. (2025). Oblikovo-analitychne zabezpechennia formuvannia zvitnosti zi staloho rozvytku pidpryiemstv [Accounting and analytical support for the formation of sustainability reporting of enterprises]. Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys, no. 10, pp. 110–116. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-17 (accessed October 10, 2026) [in Ukrainian].

8. Kolisnyk O. P., & Melnyk A. D. (2026). Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia finansovymy rezultatamy pidpryiemstva v umovakh ESG-oriientovanoho rozvytku [Accounting and analytical support for managing the financial results of an enterprise under ESG-oriented development]. Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys, no. 12, pp. 62–67. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8273/2026-12-10 (accessed October 17, 2026) [in Ukrainian].

9. KPMG. (2024). The move to mandatory reporting: Survey of sustainability reporting 2024. Available at: https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/uk/pdf/2024/11/survey-of-sustainability-reporting.pdf (accessed October 7, 2026).

10. National Bank of Ukraine. (2025). Zvit pro finansovu stabilnist. Cherven 2025 roku [Financial Stability Report. June 2025]. Kyiv: NBU. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf (accessed October 17, 2026) [in Ukrainian].

11. European Parliament and Council. (2022). Directive (EU) 2022/2464 of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directives 2004/109/EC, 2006/43/EC and 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. Official Journal of the European Union, L 322, pp. 15–80. Available at: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/eng (accessed October 17, 2026).

12. European Commission. (2023). Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards. Official Journal of the European Union. Available at: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj/eng (accessed October 7, 2026).

13. European Parliament and Council. (2020). Regulation (EU) 2020/852 of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, and amending Regulation (EU) 2019/2088. Official Journal of the European Union, L 198, pp. 13–43. Available at: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj/eng (accessed October 7, 2026).

14. European Parliament and Council. (2026). Directive (EU) 2026/470 of 24 February 2026 amending Directives 2006/43/EC, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 and (EU) 2024/1760 as regards certain corporate sustainability reporting requirements and certain corporate sustainability due diligence requirements. Official Journal of the European Union. Available at: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj/eng (accessed October 7, 2026).

15. Cabinet of Ministers of Ukraine. Order No. 1015-r of October 18, 2024 “Pro skhvalennia Stratehii zaprovadzhennia pidpryiemstvamy zvitnosti iz staloho rozvytku” [On approval of the Strategy for the introduction of sustainability reporting

by enterprises]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80 (accessed October 7, 2026) [in Ukrainian].

16. National Bank of Ukraine. Decision of the Board No. 31-rsh of February 3, 2026 "Pro skhvalennia Zmin do Metodychnykh rekomendatsii shchodo orhanizatsii korporatyvnoho upravlinnia v bankakh Ukrainy" [On approval of Amendments to the Methodological Recommendations on the organization of corporate governance in banks of Ukraine]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/03022026_31-rsh.pdf (accessed October 7, 2026) [in Ukrainian].

17. Whelan T., Atz U., Van Holt T., & Clark C. (2021). ESG and financial performance: Uncovering the relationship by aggregating evidence from 1,000 plus studies published between 2015–2020. NYU Stern Center for Sustainable Business, Rockefeller Asset Management. Available at: https://www.stern.nyu.edu/sites/default/files/assets/documents/NYU-RAM_ESG-Paper_2021.pdf (accessed October 17, 2026).

18. National Securities and Stock Market Commission. (2025). Yaroslav Shliakhov: ESG-zvitnist – pokaznyk zrilosti biznesu ta kliuch do investytsii u vidbudovu Ukrainy [Yaroslav Shliakhov: ESG reporting is an indicator of business maturity and a key to investment in Ukraine's reconstruction]. Available at: https://www.nssmc.gov.ua/iaroslav-shliakhov-esg-zvitnist-pokaznyk-zrilosti-biznesu-ta-kliuch-do-investytsii-u-vidbudovu-ukrainy/ (accessed October 7, 2026) [in Ukrainian].

19. Green Transition Office. (2025). Ukraina synkhronizuie ESG-standarty z YeS: Oleksii Yatsiuk [Ukraine is synchronizing ESG standards with the EU: Oleksii Yatsiuk]. Available at: https://gto.dixigroup.org/novyny/ukraina-synkhronizuie-esg-standarty-z-yes-oleksii-yatsiuk (accessed October 7, 2026) [in Ukrainian].